

İnternet Özyeterlilik Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İnternet Özyeterlilik Algısı Ölçeği. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23695>

Özet

İnternet Özyeterlilik Algısı Ölçeği, bireylerin interneti kullanma ve internet tabanlı görevleri başarıyla tamamlama becerilerine yönelik sahip oldukları inanç düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu özel giriş, ölçeğin Ad, Alkan ve Koç (2016) tarafından öğretmenler ve öğretmen adayları örnekleminde Türkçe'ye uyarlanması çalışmasına dayanmaktadır. Ölçek, özellikle eğitim teknolojilerinin hızla yaygınlaşması bağlamında, eğitimcilerin dijital yeterliliklerini ve teknolojiye yönelik öz-yeterlilik algılarının değerlendirilmesi için kritik bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

İnternet Özyeterlilik, Öz-yeterlilik Algısı, Dijital Yeterlilik, Öğretmen Adayları, Eğitim Teknolojileri, Psikometrik Araç, Ölçek Uyarlama

Yazarlar

Ad, S.N., Alkan, A., Koç, A.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının internet ortamında çeşitli görevleri yerine getirme konusundaki kişisel yeterlilik inançlarının nicel olarak belirlemektir. Bu öz-yeterlilik algısı, bireylerin interneti öğrenme, iletişim kurma, bilgiye erişim ve problem çözme gibi pedagojik veya mesleki faaliyetlerde ne kadar etkili kullanacaklarını öngörmeye önemlidir. Türkçe uyarlanmasının amacı ise, uluslararası geçerliliği kanıtlanmış bir araç Türk kültürüne ve eğitim sistemine özgü bağlamlara uygun hale getirilerek alana kazandırılmaktır.

Bu araç sayesinde, eğitim fakültelerinde verilen teknoloji eğitimlerinin etkinliği değerlendirilebilir ve öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyaçları daha doğru tespit edilebilir. Yüksek internet öz-yeterliliğine sahip bireylerin dijital araçları ders materyallerine entegre etme olasılıkları daha yüksek olduğu varsayılır.

Yapı

İnternet Özyeterlilik Algısı Ölçeği, sosyal bilişsel teori çerçevesinde Albert Bandura tarafından kavramsallaştırılan öz-yeterlilik yapısını, spesifik olarak internet kullanma bağlamına odaklanarak ölçmektedir. Öz-yeterlilik, bir kişinin belirli bir görevi başarıyla yerine getirme yeteneğine dair inançtır. İnternet öz-yeterliliği ise genellikle iki ana boyutta ele alınır:

Temel İnternet Becerileri: Arama motorları kullanma, e-posta gönderme/alma, dosya indirme gibi standart teknik yeterlilikler.

Gelişmiş İnternet Becerileri: Çevrimiçi araçları karmaşık görevler için kullanma, güvenlik ayarlarını yönetme ve çevrimiçi problem çözme yeteneği.

Ölçek, bireylerin interneti yalnızca kullanma yeteneklerini değil, aynı zamanda bu kullanımı ne kadar etkili ve güvenle gerçekleştireceklerine dair algıları da değerlendirir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlaması çalışmasında (Şad vd., 2016), orijinal yapının Türk kültürüne uygunluğunu test etmek amacıyla çeşitli geçerlik analizleri yapılmıştır. Her ne kadar kaynak metinde spesifik değerler belirtilmese de, uyarlama çalışmaları genellikle akademikteki geçerlik türleri incelenir:

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin kuramsal yapısı ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin orijinal çok boyutlu yapısının Türkçe versiyonunda da korunduğunu göstermeyi amaçlar.

Kapsam Geçerliliği: Maddelerin internet öz-yeterliliği kavramının tüm yönlerini kapsayıcı kapsamadığı, uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

Uyarlama sürecinde, hedef kitlenin (öğretmenler ve öğretmen adayları) dilsel ve kültürel bağlamına uygunluk sağlamak için çeviri ve geri çeviri süreçleri titizlikle yürütülmüştür.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini göstermeyi amaçlar. Şad ve arkadaşlarının çalışmasında, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır.

İç Tutarlılık: Ölçeğin tüm maddelerinin aynı yapıyı ölçme derecesini gösteren Cronbach Alfa katsayısının kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 veya üzeri) olduğunu varsayılmaktadır. Yüksek bir iç tutarlılık değeri, ölçeğin maddelerinin homojen olduğunu ve tutarlı bir şekilde internet öz-yeterliliğini ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Ölçeğin zamana karşı kararlılığını ölçmek için belirli bir aralıkla aynı örneklem grubuna tekrar uygulanması yöntemi de kullanılmış olabilir, ancak bu bilgi kaynakta belirtilmemiştir.

Faktör Analizi

İnternet Özyeterlilik Algısı Ölçeği'nin Türkçe formunun yapısal geçerliliğini incelemek üzere Faktör Analizi yapılmıştır. Bu analiz, ölçeğin maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını ve bu boyutların teorik beklentilerle uyumlu olup olmadığını ortaya koyar. Uyarılma çalışmasında, orijinal ölçeğin boyut sayısı ve madde dağınıklığına Türk örnekleminde de dönüldüğü varsayılmaktadır. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olması, maddelerin ilgili faktörleri güçlü bir şekilde temsil ettiğini teyit etmiştir.

Araç

Test Türü: Uyarılma

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme ölçeği formatında sunulur (Örnek: "Hiç Yetersiz Değilim"den "Çok Yeterliyim").

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarılan Form), Orijinal dili (genellikle İngilizce).

Popülasyon Grubu: Öğretmenler ve Öğretmen Adayları.

Yaş Grubu: Genç Yetişkin ve Yetişkin (Eğitim Fakültesi öğrencileri ve görevdeki öğretmenler).

Popülasyon Detayları: Şad, Alkan ve Koç (2016) tarafından yapılan uyarılma çalışması, Türkiye'deki eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adayları ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan öğretmenler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Kağıt-kalem veya çevrimiçi uygulama yoluyla öz bildirim yöntemi kullanılır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Dijital Okuryazarlık, Güvenirlilik, Geçerlilik, Psikometrik Özellikler, Teknoloji Entegrasyonu

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtması: Bilgi mevcut değil.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Süleyman Nihad Şad için: nihat.sad@inonu.edu.tr

İletişim Adresi: İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü (Uyarılma çalışmasının yapıldığı dönemdeki kurumsal bilgiye dayanarak).

İzinler, Ücret ve Test Yılı?

Ölçeğin ilk Türkçe uyarlaması ve sunumu 2016 yılında gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için izinler ve ücret bilgisi, sorumlu yazar Süleyman Nihad Şad ile doğrudan iletişime geçilerek öğrenilmelidir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar genellikle ücretsiz veya düşük maliyetli olabilir.

Uyarlama çalışması'nın sunulduğu kongre: III. International Eurasian Educational Research Congress (2016).

Kaynaklar

Şad, S.N., Alkan, Ş., & Koç, A. (2016). İnternet Özyeterlilik Algısı Ölçeğinin öğretmen ve öğretmen adaylar için Türkçe'ye uyarlanması.

III. International Eurasian Educational Research Congress içinde (s.274-279). Muğla: Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

internet-ozyeterlilik-algisi-olcegi-toad.pdf

İnternet Özyeterlilik Algısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: İnternet Özyeterlilik Algısı Ölçeği'nin maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için ilgili kongre bildirisine veya sorumlu yazara başvurulması gerekmektedir.